

KANTON SARAJEVO

Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

OSNOVNA ŠKOLA

Predmet: DRUŠTVO//KULTURA/RELIGIJA

Sarajevo, juni 2018. godine

Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj.35/05), a u vezi sa članom 24. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 23/17) i 33/17 ministar za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo je imenovao Komisiju za izmjenu nastavnih programa za osnovnu školu iz nastavnog predmeta DRUŠTVO/RELIGIJA/KULTURA

***Komisija: 1. mr.sci. Amra Imamović, Osnovna škola „Fatima Gunić“
2. Ismeta Trepalovac, Druga gimnazija Sarajevo***

SADRŽAJ

SADRŽAJ	3
DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE.....	4
PRVI RAZRED.....	5
DRUGI RAZRED	7
TREĆI RAZRED	10
ČETVRTI RAZRED.....	12
PETI RAZRED	14
ŠESTI RAZRED	16
SEDMI RAZRED	19
OSMI RAZRED.....	21
DEVETI RAZRED	23
VREDNOVANJE UČENIKA SA POTEŠKOĆAMA U RAZVOJU.....	25
PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA ZA REALIZACIJU PROGRAMA.....	26

DRUŠTVO/RELIGIJA/KUKTURA I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII i IX

1 čas sedmično, 35 i 34 časa godišnje

DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Cilj realizacije predmeta:

Doprinos osposobljavanju učenika da upoznaju sebe, da jačaju pozitivnu sliku o sebi, da se socijalno integrišu, tj. uspostavljaju i razvijaju odnose drugarstva i saradnje sa vršnjacima i odraslima, usvoje navike kulturnog ponašanja i moralne osobine ličnosti, odnosno, u skladu sa mogućnostima učenika intenziviranje odgojnog rada u školi.

Osnovni zadaci koji se trebaju realizirati su:

- podsticanje socijalne integracije - uspostavljanja i razvijanja odnosa drugarstva i saradnje sa vršnjacima i odraslima
- podsticanje razvoja saznanja o sebi, o sopstvenim osjećanjima i potrebama, svijesti o ličnom identitetu i osobenosti, samopštovanja i i samopouzdanja
- osposobljavanje učenika da prepoznaju svoja osjećanja i potrebe, te da razumiju njihovu međusobnu povezanost, kao i da štite i ostvaruju svoje potrebe na način koji ne ugrožava druge
- podsticanje grupnog rada, dogovaranja i saradnje sa vršnjacima i odraslima
- razvijanje sposobnosti neverbalne i verbalne komunikacije i vještina nenasilne, komunikacije
- razvijanje kreativnog izražavanja
- razvijanje i njegovanje osnovnih ljudskih vrijednosti
- razvijanje pravilnog odnosa prema članovima obitelji, vršnjacima, prema drugom i drugačijem.

Cilj i zadatke moguće je ostvariti kroz:

- interaktivne radionice
- iskustveno učenje
- igrovni kontekst
- razmjenu iskustava
- izradu plakata i razrednih panoa
- PPT prezentacija
- posjeta

DRUŠTVO/RELIGIJA/KULTURA

PRVI RAZRED

1 čas sedmično, 34 časa godišnje

TEMATSKE CJELINE

I MOJI VRŠNJACI I JA

- Ja idem u školu;
- Pravila ponašanja u školi;
- Moji novi drugovi;
- Moja porodica;
- Lijepo druženje;
- Moja najdraža slikovnica;
- Isti a različiti;
- Šta su to osjećanja?

II OBILJEŽAVAMO ROĐENDANE I PRAZNIKE/BLAGDANE

- Moj rođendan;
- Rođendan moje domovine;
- Čestitamo Bajram;
- Čestitamo Božić;
- Čestitamo Vaskrs/Uskrs;

III DJEČJA PRAVA I OBAVEZE

- Djeca imaju prava, to znači;
- Djeca imaju pravo biti drugačija;
- Djeca imaju obaveze, to znači;
- Dan dječje radosti;

IV MOJE NAVIKE /ROUTINE

- Šta su navike /rutine?
- Moje higijenske navike;
- Moje radne navike;
- Navike kulturnog ponašanja;
- Navike kulturnog ponašanja;

V PRIRODA I JA

- Volim ovaj svijet;
- Čuvajmo svoju okolinu;

VI PRAVILA PONAŠANJA

- Lijepo i ružno ponašanje;
- Lijepo i ružno ponašanje;
- Pravila ponašanja;

VII VRLINE I MAHANE

- Šta znači biti iskren?
- Šta znači biti pošten?
- Šta znači biti hrabar?
- Šta znači biti plemenit?

VIII VRIJEME PROLAZI I JA SE MIJENJAM

- Kako rastem i razvijam se?
- Tjelesne aktivnosti i boravak na zraku;
- Škola mojih snova;

DRUŠTVO/RELIGIJA/KULTURA

DRUGI RAZRED

1 čas sedmično, 35 časova godišnje

DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Cilj realizacije ovog predmeta u drugom razredu je podsticanje razvoja ličnosti i socijalnih saznanja učenika, kroz aktivnosti koje trebaju da im omoguće da, u skladu s uzrastom, izgrade znanja, sposobnosti, vrijednosti, umijeća koja će biti osnova za formiranje samostalne, kreativne i odgovorne ličnosti koja je otvorena za dogovor i saradnju, koja poštuje sebe i druge.

Osnovni zadaci koji se trebaju realizirati su:

- dalji rad na podsticanju socijalne integracije, tj.uspostavljanja i razvijanja odnosa drugarstva i saradnje sa vršnjacima i odraslima
- podsticanje razvoja saznanja o sebi, o sopstvenim osjećanjima i potrebama, svijesti o ličnom identitetu i osobnosti, samopoštovanja i samopouzdanja
- osposobljavanje učenika da prepoznaju svoja osjećanja i potrebe i razumiju njihovu međusobnu povezanost, kao i da štite i ostvaruju svoje potrebe na način koji ne ugrožava druge
- podsticanje grupnog rada, dogovaranja i saradnje sa vršnjacima i odraslima
- razvijanje sposobnosti neverbalne i verbalne komunikacije i vještina nenasilne komunikacije
- razvijanje kreativnog izražavanja
- razvijanje i njegovanje ljudskih vrijednosti
- razvijanje pravilnog odnosa prema članovima Porodice/obitelji, vršnjacima, prema drugom i drugačijem

Cilj i zadatke moguće je ostvariti kroz:

- interaktivne radionice
- iskustveno učenje, tj. uobličavanje i poimanje ličnih, autentičnih doživljaja učenika kroz razmjenu sa vršnjacima u grupi
- igrovni kontekst koji pomaže učenicima da se opuste i oslobode da probaju različite vidove izražavanja i simbolizacije unutrašnjih iskustava, a da kroz igru istražuju različita rješenja za probleme sa kojima se suočavaju
- diskusije, debate, razmjenu iskustava
- prikupljanje informacija iz različitih izvora
- izrada plakata i razrednih panoa
- PowerPoint prezentacije
- posjete javnim ustanovama, kulturnim i sportskim manifestacijama i sl.

TEMATSKE CJELINE

I DOGOVARAMO SE , SARADUJEMO (1)

- Uvod u predmet - učimo, dogovaramo se saradujemo;

II PRAVILA SU VAŽNA

- Uloga pravila u ponašanju ljudi;
- Pravila ponašanja;
- Važno je lijepo se ponašati;
- Ispravno i neispravno ponašanje;
- Pojam dobrog i lošeg;
- Razvijanje kritičkog stava prema dobrom i lošem ponašanju;
- Izbori i posljedice;
- Izbori i posljedice;
- Pravila lijepog odjevanja;

III DJEČJA PRAVA

- Moja prava su...
- Moje obaveze su...

IV DRUGI I JA

- Uzajamno pomaganje i saradnja;
- Prijateljstvo i njegova važnost;
- Činimo dobra djela;

V RJEČNIK OSJEĆANJA (7)

- Bilo mi je smiješno...
- Bilo mi je tužno...
- Čemu se radujem?
- Krivica;
- Kako se ponašati kad pogriješimo?
- Uzroci lošeg ponašanja;
- Sve vrste osjećaja su prihvatljive ali ne i sve vrste ponašanja;

VI MOJI STAVOVI O....

- Ja sam glavni junak/junakinja priče;
- Zašto je važno baviti se sportom?
- Vrijednosti i vrline;
- Šta se kome dopada?

- Kada kažemo hvala?
- Zabrane i kazne;
- Pohvale i nagrade;
- Kako mogu biti bolji/bolja?

VII PRAZNICI/BLAGDANI I OBIČAJI

- Običaji u mojoj porodici;
- Vjerski praznici i običaji;

VIII ŠTA ĆU RADITI NA RASPUSTU

- Planiranje raspusta;

DRUŠTVO/RELIGIJA/KULTURA

TREĆI RAZRED

1 čas sedmično, 35 časova godišnje

DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Cilj realizacije predmeta u trećem razredu je obogatiti i unaprijediti razvoj ličnosti svakog pojedinca, tj. da se učenici osposobe za kritičko promišljanje o životu i različitim religijskim, kulturnim i tradicijskim obilježjima.

Kroz devet predviđenih oblasti realizirat će se zadaci kroz koje će učenici:

- usvojiti i proširiti znanja o kulturi ponašanja, komunikaciji kao interakciji dvije ili više osoba, o sakralnim objektima, tradiciji, kulturi i suživotu naroda u BiH, o prirodi i njenom značaju za život čovjeka, o osobinama ličnosti te o vrijednosti ljudskog života
- usvojiti vrijednosti kao što su uspješnost, upornost, istrajnost, prijateljstvo, iskrenost, poštenje, povjerljivost, dobronamjernost
- shvatiti da u jedinstvu različitosti leži univerzalna vrijednost, značaj poštivanja pravila i odgovornost za nepoštivanje istih
- razviti pozitivan odnos prema članovima porodice, vršnjacima, nastavnicima, prema drugom i drugačijem;
- osposobiti se za vođenje kvalitetne (pozitivne) komunikacije, pravedno djelovanje, razumijevanje i prihvatanje drugog i drugačijeg, oblikovanje svijesti o vlastitom identitetu, za kritičko mišljenje prema negativnim društvenim pojavama
- jačati toleranciju, etički i human odnos, umijeće nenasilja, solidarnost, zahvalnost, poštovanje, samokontrolu, navike kulturnog ponašanja, osjećaj zajedništva i pripadnosti grupi

Cilj i zadatke ostvariti kroz posjete na terenu, prikupljanje informacija iz različitih izvora, diskusije, debate, razmjenu iskustava, kroz igrokaze i igranje uloga, izradu plakata i prezentacija te prezentovanje istih, kao i kroz različite radionice prilagođene nastavnim sadržajima, te korelaciju sa drugim nastavnim predmetima

TEMATSKE CJELINE

I SLIČNOSTI I RAZLIKE

- Šta ćemo raditi u trećem razredu?
- Isti a različiti;
- Tako smo se rodili;
- Vlastiti izbori;

II POJEDINAC I ZAJEDNICA

- Svako ima prava ali i odgovornosti;
- Novi učenik u odjeljenju;
- Moje higijenske, radne i kulturne navike;
- Zajednička školska kultura;
- Ja o sebi , drugi o meni, moje idealno;
- Kako da budem bolji /bolja?
- Gdje i šta mogu da biram?

III PRIJATELJSTVO I MORAL

- Šta je to prijateljstvo?
- Osobine mojih drugova/drukarica i šta cijenim?
- Moj drug treba poseban odnos;
- Moj odnos prema bolesnom drugu;
- Način života , vrijednosti ponašanja;

VI UTJECAJ MEDIJA

- Dječja štampa;
- Moj omiljeni junak iz priče, bajke, filma;

VII RAZVIJANJE MORALNOG RASUĐIVANJA

- Šta znači biti kriv?
- Laž i posljedice laži;

VIII BRINEMO O PRIRODI

- Šta je to ekologija?
- Kako trebamo da se odnosimo prema prirodi?
- Zaštita vode;

IX EMOCIJE

- Rječnik osjećaja;
- Kako kontrolišemo emocije?
- Kako reagujemo na zabrane? – ljutnja;
- Naučili smo u trećem razredu;

ČETVRTI RAZRED

1 čas sedmično, 35 časova godišnje

DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Cilj realizacije predmeta u četvrtom razredu je obogatiti i unaprijediti razvoj ličnosti svakog pojedinca, tj. da se učenici osposobe za kritičko promišljanje o životu i različitim religijskim, kulturnim i tradicijskim obilježjima.

Kroz devet predviđenih oblasti realizirat će se zadaci kroz koje će učenici:

- usvojiti i proširiti znanja o kulturi ponašanja, komunikaciji kao interakciji dvije ili više osoba, o sakralnim objektima, tradiciji, kulturi i suživotu naroda u BiH, o prirodi i njenom značaju za život čovjeka, o osobinama ličnosti te o vrijednosti ljudskog života
- usvojiti vrijednosti kao što su uspješnost, upornost, istrajnost, prijateljstvo, iskrenost, poštenje, povjerljivost, dobronamjernost
- shvatiti da u jedinstvu različitosti leži univerzalna vrijednost, značaj poštivanja pravila i odgovornost za nepoštivanje istih
- razviti pozitivan odnos prema članovima porodice, vršnjacima, nastavnicima, prema drugom i drugačijem;
- osposobiti se za vođenje kvalitetne (pozitivne) komunikacije, pravedno djelovanje, razumijevanje i prihvatanje drugog i drugačijeg, oblikovanje svijesti o vlastitom identitetu, za kritičko mišljenje prema negativnim društvenim pojavama
- jačati toleranciju, etički i human odnos, umijeće nenasilja, solidarnost, zahvalnost, poštivanje, samokontrolu, navike kulturnog ponašanja, osjećaj zajedništva i pripadnosti grupi

Cilj i zadatke ostvariti kroz posjete na terenu, prikupljanje informacija iz različitih izvora, diskusije, debate, razmjenu iskustava, kroz igrokaze i igranje uloga, izradu plakata i prezentacija te prezentovanje istih, kao i kroz različite radionice prilagođene nastavnim sadržajima, te korelaciju sa drugim nastavnim predmetima.

TEMATSKE CJELINE

I KULTURA PONAŠANJA

- Kultura ponašanja u školi;
- Poštivanje pravila;
- Odnos i ponašanje u grupi;
- Kulturno ponašanje;

II KOMUNIKACIJA

- Pozitivna i negativna komunikacija;
- Komunikacija u ljutnji;
- Pojam pravde i nepravde;
- Kako biti pravedan?
- Laž;

III TOLERANCIJA

- Šta je to tolerancija?
- Razumijevanje sukoba;
- Nenasilno rješavanje sukoba;

IV KULTURA RELIGIJA

- Sakralni objekti;
- Posjeta sakralnim objektima;
- Tradicija, kultura i suživot naroda u BiH;

V KO SAM JA

- Vrline (uspješnost, upornost, istrajnost);
- Vrline (prijateljstvo, iskrenost, poštenje);
- Vrline (povjerljivost, dobronamjernost);
- Donošenje odluka;
- Zadovoljavanje interesa i potreba;
- Učinio/la sam dobro djelo;
- Kako razgovarati o problemu i riješiti ga?
- Strah;
- LJubav;

VI ŽIVOT I ZDRAVLJE

- Značaj i uloga prirode;
- Vrijednost ljudskog života;
- Utjecaj smijeha na zdravlje;
- Pripreme za raspust;

DRUŠTVO/RELIGIJA/KULTURA

PETI RAZRED

1 čas sedmično, 35 časova godišnje

DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Cilj realizacije ovog predmeta u petom razredu je dati dalji i cjelovitiji doprinos zdravoj i svestranoj ličnosti učenika.

Zadatak je proširiti im znanja o karakteristikama njihovog uzrasta, o osobinama ličnosti i vrlinama, analizirati svijet oko nas, pomoći im da razlikuju emocije i uče se kontrolisati ih, pomoći im u pravilnom planiranju i korištenju slobodnog vremena i rada, jačati samopouzdanje i povjerenje, jačati toleranciju i poštivanje drugog i drugačijeg, vježbati navike kulturnog ophođenja i ponašanja, te zdravog življenja. Razvijati misaone procese, osamostaljavati ih, upućivati ih jedne na druge, afirmisati pozitivne životne vrijednosti, osnaživati prijateljske odnose.

Cilj i zadatke devet tematskih cjelina ostvariti kroz posjete na terenu, radionice, prikupljanje informacija iz različitih izvora, diskusije, debate, razmjenu iskustava, kroz igrokaze i igranje uloga, izradu plakata i prezentacija te prezentovanje istih.

TEMATSKE CJELINE

I KULTURA RELIGIJA

- Sakralni objekti;
- Sveta mjesta religija;
- Zlatna pravila religija;

II MOJ GRAD

- Kulturno-historijski spomenici u mom gradu;
- Želim promijeniti svijet;

III ORGANIZACIJA I PLANIRANJE VREMENA

- Kako organizovati svoje vrijeme?
- Kako biti uspješan/na?
- Organizacija slobodnog vremena;
- Televizija i internet;
- Knjiga i čitanje;

IV ŠKOLA

- Razredni ugovor;
- Škola po mjeri učenika;
- Škola je važna- šta želim biti kad porastem?

V EMOCIJE

- Kako se osjećam i mogu li se mjenjati?
- Šta i koga volim i mogu li se mjenjati?

VI KO SAM JA?

- Uzori iz pročitanih djela;
- Idoli;
- Vlastiti identitet kao preduvjet poštivanja drugih;
- Vrline;
- Šta je to prepubertet?
- Jačanja samopouzdanja;
- Igra povjerenja;

VII TOLERANCIJA

- Jednakost među spolovima;
- Uvažavanje različitih religija i tolerancija;
- Upoznajmo se s nacionalnim manjinama u BiH;
- Šta moji drugovi uče na vjeronauci?

VIII KULTURA PONAŠANJA

- Kultura ophođenja;
- Pozitivan odnos prema radu, školskoj i ostaloj imovini;
- Odnos prema pobjedi i porazu;
- Mogu li kontrolisati svoje ponašanje?
- Kako da budem bolji/a?

IX ŽIVOT I ZDRAVLJE

- Kako zdravo živjeti?
- Korisne i štetne navike;

DRUŠTVO/RELIGIJA/KULTURA

ŠESTI RAZRED

1 čas sedmično, 35 časova godišnje

DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Cilj ovog predmeta u šestom razredu je doprinijeti razvoju identiteta ličnosti učenika, svijesti o sebi, o drugom i drugačijem i osposobljavanju za kvalitetan društveni život. Realizacijom sadržaja učenici bi trebali posjedovati kompetencije:

- Emocionalna svijest, prepoznavanje svojih i tuđih emocija i odgovarajuće reagiranje u stresnim situacijama
- Samopouzdanje, jasan osjećaj vlastitih moći i limita
- Samokontrola, kontrola ometajućih emocija i impulsa
- Empatija i altruizam
- Istinoljubivost, izgradnja standarda časti i integriteta
- Adaptibilnost, fleksibilnost u prihvatanju promjena
- Inovacija, otvorenost za nove ideje, pristupe i informacije
- Izdvajanje bitnog od nebitnog, vještina odabira informacija
- Ovladavanje osnovima mnemotehnike, kao modela uspješnijeg pamćenja nužnih informacija
- Savjesnost, preuzimanje odgovornosti za lična ostvarenja
- Perzistencija, istrajavanje na ciljevima uprkos preprekama ili neuspjesima
- Motiv postignuća, tžtjna za poboljšanjem ili ostvarenjem najviših kvaliteta
- Razumijevanje drugih individua i grupa
- Aktivno slušanje, argumentovano obrazlaganje problema, nenasilna komunikacija
- Komunikaciju i interpersonalne vještine
- Sposobnost donošenja odluka i rješavanja problema
- Uvžavanje različitosti, tolerancija, demokratija
- Optimizam, unutrašnja motivisanost, volja za rad
- Kreativnost i kritičko mišljenje

Pored toga, potrebno je osmisлити najprikladniji nastavni metod, oblik nastavnog rada i nastavna pomagala u realizaciji nastavnih jedinica. Gdje god to sadržaji nameću, potrebno je uključiti učenike u realizaciju putem projektne nastave, interaktivne nastave i učenja putem rješavanja problema, prilagođeno uzrastu.

Nastavnik treba da motiviše učenike, da iskoristi njihova interesovanja, pokaže im značaj onoga što uče, potiče ih na kritičko i kreativno razmišljanje i razvija empatiju, da kreira pozitivnu socio-emocionalnu klimu i atmosferu povjerenja, uvažavanja i tolerancije na času.

Savremeni pristupi u poučavanju, fokus u radu pomjeraju na pristup učeniku kao individui sa specifičnim kognitivnim, afektivnim i konativnim karakteristikama, te je zadaća nastavnika da kroz realizaciju sadržaja ovog nastavnog predmeta jača te osobine učenika.

TEMATSKE CJELINE

I LIČNOST

- Potrebe;
- Osjećanja;
- Moji izbori;
- Svako je poseban;
- Kalendar samopouzdanja;
- Moje potrebe, želje i zahtjevi;
- Opasnost za život;
- Potraga za univerzalnim vrijednostima;
- Optimizam;
- Lična higijena;
- Kako da budem bolja/bolji?

II VRIJEDNOSTI RAZLIČITOSTI

- Vjerske i svjetske vođe;
- Vrijednosti različitosti;
- Pripadnost grupi;
- Očekivanja, obaveze i odgovornosti;
- Biti koristan za sebe i druge;
- Komunicirajmo međusobno;
- Komunikacija u porodici;
- Nenasilno rješavanje sukoba;
- Socijalne kompetencije;
- Bogatstvo i siromaštvo;

III LIČNOST I RELIGIJA

- Svjetske religije;
- Religijski znakovi i simboli;
- Važne ličnosti svjetskih religija;
- Čitati poučne prče;

IV SLOBODNO VRIJEME

- Ovisnost-duhan, alkohol, narkotici;
- Ovisnost-duhan, alkohol, narkotici- učeničke prezentacije;
- Televizija, internet, mobitel,
- Umjetnost,
- Kulturni događaji u gradu;

V EFIKASNO UČENJE

- Planiranje usmjereno ka cilju;
- Kako uspješno učiti?
- Šta je to debata?

VI EKOLOGIJA

- Kvalitet života na zemlji;
- Zaštita životne sredine;

DRUŠTVO/RELIGIJA/KULTURA

SEDMI RAZRED

1 čas sedmično, 35 časova godišnje

DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Cilj realizacije predmeta u sedmom razredu je približiti sadržaje i odgojno-komunikacijske pristupe povezane sa ličnim životnim pitanjima i iskustvima koji će učenicima pomoći u izgradnji ličnog identiteta.

U ostvarivanju ovako postavljenog cilja izdvaja se nekoliko općih zadataka:

- Usvojiti i proširiti znanja iz religijske kulture podstičući toleranciju, samopoštovanje i uvažavanje drugih i drugačijih
- Osposobljavanje učenika za razvijanje kritičkog odnosa prema školi i odnosima u školi kao i prevladavanje ličnih prepreka radi ostvarivanja što boljih rezultata
- Razvijanje svijesti o potrebi uvažavanja različitosti i osobenosti, uočavanje i prevazilaženje stereotipa vezanih za pol, uzrast, izgled, ponašanje
- Podsticanje grupnog rada, dogovaranja, diskusije, organizirane i civilizirane rasprave, saradnje sa vršnjacima i odraslim
- Razvijanje moralnog rasuđivanja i njegovanje osnovnih ljudskih vrijednosti;
- Razvijanje svijesti o značaju zdravog načina života i brige o zdravlju

Cilj i zadatke ostvariti kroz posjete na terenu, prikupljanje informacija iz različitih izvora, diskusije, debate, razmjenu iskustava, izradu plakata i prezentacija, te prezentiranje istih.

TEMATSKE CJELINE

I KULTURA RELIGIJA

- Uvod u predmet;
- Islam (život, običaji, kultura, praznici);
- Pravoslavlje (život, običaji, kultura, praznici);
- Katoličanstvo(život, običaji, kultura, praznici);
- Judaizam(život, običaji, kultura, praznici);
- Međureligijski dijalog;
- Vjerske organizacije u BiH;

II ŠKOLA

- Moj pokretač u učenju;
- Učimo li pravilno?
- Stavovi učenika prema školi;
- Empatija i sposobnost da se stavimo u poziciju drugog;
- Šta bih želio/la promjeniti u školi?

III KO SAM JA?

- Da sam ja neko?
- Moj izbor i ono na šta ja mogu utjecati?
- Težnja za srećom,
- Porodično stablo;

IV TOLERANCIJA

- Međureligijska tolerancija;
- Isti, a različiti;
- Prijateljstvo;
- Odnos među spolovima;

V KULTURA PONAŠANJA

- Zahvalnost;
- Umjetnost i šund;
- Reklama- moderni medij;
- Želim mjenjati u svom ponašanju;
- Vrste nasilja;

VI ŽIVOT I ZDRAVLJE

- Briga o svom zdravlju;
- Ovisnost (pušenje, alkohol, droga, internet, kompjuterske igre i kladionice)
- Moj plan za ljetni raspust;

DRUŠTVO/RELIGIJA/KULTURA

OSMI RAZRED

1 čas sedmično, 35 časova godišnje

DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Cilj realizacije predmeta u osmom razredu je kroz interdisciplinarne sadržaje i interkulturalne vještine kod učenika/ca razvijati i izgrađivati navike, karakter, vrline, kompetencije i vještine koje u prvi plan stavljaju interese i sposobnosti mladih ovog uzrasta.

U ostvarivanju ovako postavljenog cilja izdvaja se nekoliko općih zadataka:

- Obogatiti i proširiti znanja iz religijske kulture razvijanjem međusobnog poštivanja, poštivanja različitosti učenja, vjerovanja, religijskih obaveza i potreba, uvježavanjem tradicije, kao i stvarati i jačati vlastiti kulturni identitet
- Produbljavati kritički odnos prema školi i odnosima u školi dalje razvijajući vještine potrebne za uspjeh, te kroz koncept cjeloživotnog učenja osposobiti učenike za potpuno i odgovorno sudjelovanje u svim aspektima društva
- Podsticati aktivnosti usmjerene ka usvajanju zdravih životnih navika i stilova života, te unapređenje zdravlja mladih, s posebnim akcentom na prevenciji ovisnosti, prevenciji nasilja kao i uzrocima koji dovode do poremećaja u ishrani
- Usmjeravati učenike na aktivno učešće u programima namijenjenim zaštiti i unapređenju okoliša
- Njegovati razvoj inovativnih sadržaja, pedagoških metoda i pristupa za cjeloživotno učenje koji se baziraju na informacijsko-komunikacijskim tehnologijama

Cilj i zadatke ostvariti kroz dobro osmišljene nastavne metode i oblike rada koristeći savremena nastavna sredstva i pomagala. Sadržaje realizirati putem projektne, interaktivne nastave, debate, diskusije i učenja putem rješavanja problema.

TEMATSKE CJELINE

I KULTURA RELIGIJA

- Kultura i civilizacija;
- Nacionalna kultura;
- Vlastiti kulturni identitet;
- Interkulturalni stavovi učenika;
- Religije savremenog svijeta;
- Politeizam;
- Ateizam;
- Novi religijski pokreti;

II ŠKOLA

- Jačanje koncentracije;
- Racionalan način učenja;
- Ispitni stres;
- Organizacija vremena;
- Učiti živjeti zajedno;

III KO SAM JA?

- Rječnik osobina ličnosti;
- Mišljenje o meni;
- Drugovi me odbacuju;
- Veza između stava i ponašanja;

IV KULTURA PONAŠANJA

- Prevencija nasilja;
- Psihičko zlostavljanje i kako ga prepoznati?
- Odnos učenika sa roditeljima;
- Verbalna i neverbalna komunikacija;
- Kultura učestvovanja u diskusiji;

V ŽIVOT I ZDRAVLJE

- Prirodna medicina;
- Kako se zaštititi od ovisnosti?
- Anoreksija, bulimija;
- Samoodbrana u slučaju fizičkog napada;
- Ekologija: Ne očekuj od prirode više nego što si joj dao;

DRUŠTVO/RELIGIJA/KULTURA

DEVETI RAZRED

1 čas sedmično, 34 časa godišnje

DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Obrazovni standard čini cjelovit sadržajni okvir odgojno-obrazovne i društvene djelatnosti škole.

Odgojno-obrazovni rad nije samo razvijanje znanja i vještina nego istodobno i usvajanje vrijednosti, stavova i navika koje omogućavaju svakom učeniku /učenici cjelokupan razvoj, kako bi se osigurao razvoj učenika na svim razinama: intelektualnoj, tjelesnoj, emocionalnoj, društvenoj, moralnoj i duhovnoj.

U ovom predmetu su prijedlozi za odgojne sadržaje kojima će se kod učenika/učenica razvijati sposobnost prepoznavanja i usvajanja temeljnih vrijednosti, kao i socijalizirajući sadržaji koji će razvijati učenikovu motivaciju i sposobnost za pozitivan društveni angažman.

Cilj

Prenošenje i prihvatanje temeljnih ljudskih vrijednosti, koje su preduslov i temelj kvalitetnog života, ostvaruje se promjenom načina poučavanja, te načina življenja unutar školskog prostora i lokalne zajednice.

Zadaci

Stvaranje pozitivnog emocionalnog ozračja koje će učeniku/učenici pružiti osjećaj sigurnosti, neugrženosti, međusobnog poštivanja.

Osvješčivanje i primjenjivanje društveno poželjnih normi ponašanja se postiže u svakodnevnom ophođenju, u odnosima između učenika/učenica, nastavnika/nastavnica, učenika/učenica međusobno, postavljajući jasna pravila ponašanja i preuzimanja odgovornosti, kao i posljedica za njihovo nepoštivanje, u organiziranju neposrednog učenikovog okrženja na konkretnim zadacima i brizi za druge, stvaranja prijateljstva i pružanja pomoći u aktivnostima i akcijama, projektima, terenskim radom i povezivanju sa neposrednom društvenom okolinom.

Cilj i zadatke programskog sadržaja moguće je ostvariti kroz:

- istraživački rad
- informisanost iz različitih izvora
- diskusiju i argumentovano iznošenja mišljenja
- iskazivanje vlastite kreativnosti
- primjere iz svakodnevnog života
- timski rad

Pripremiti učenike/učenice za svijet koji se mijenja razvijanjem individualnih sposobnosti i talenta, uzajmno poštivanja i povjerenja.

Raditi otvoreno sa učenicima i roditeljima i stvoriti uvjete za uspjeh i kreativnost u učenju/poučavanju kroz ovaj predmet, te omogućiti:

- razvijanje, sposobnosti i kreativnosti učenika
- donošenje odluka na temelju najboljeg znanja

- značaj kulturne raznolikosti i globalne svijesti
- moć pohvale i povreda
- uključenost porodice i zajednice

TEMATSKE CJELINE

I RELIGIJA

- Teorije o širenju religijske kulture;
- Nastanak religije;
- Funkcija religije;
- Religija i demokratija;
- Religija i država;
- Vjerska tolerancija;
- Manjinske religijske skupine;
- Pluralizam i različitost;
- Živimo zajedno;

II KULTURA DIJALOGA

- Pravila ponašanja u različitim skupinama;
- Norme, običaji i zakoni,
- Predrasude i stereotipi;
- Diskriminacija;
- Razlike među ljudima;
- Prava i odgovornosti;
- Prava i dužnosti;
- Odgovornost prema školi i zajednici;

III ZDRAVO ŽIVLJENJE- ZAŠTITA MENTALNOG ZDRAVLJA

- Zamke savremenih ovisnosti;
- Reci „DA” životu- Izradili smo svoj plakat;
- Putovanje u vlastito ja;
- Slika o sebi i drugima;
- Ljubav je, ljubav nije;
- Jednakost spolova- Prijateljstvo je;

IV ŠKOLA I JA

- Radne navike i motivacija;
- Stilovi učenja;
- Kreativnost u svakodnevnom životu;
-

V EMOCIONALNO-SOCIJALNI RAZVOJ

- Zašto se tako osjećam?

- Stres- kako se nositi sa stresom?
- Asertivno ponašanje - gdje su granice određenih ponašanja?
- Jesam li dovoljno zero za ljubavne sastanke?
- Kako mogu znati je li to prava ljubav?
- Kako gledam na druge i kako oni gledaju na mene?- identitet;

VI SLOBODNO VRIJEME

- Samokontrola u korištenju medija;
- Novine oko nas;
- Naše novine - razredne zidne novine;
- Sport i koristi od njega za pravilan razvoj;
- Želio/la bih promjeniti svijet u kojem živim;

VII MOJA BUDUĆNOST

- Čime bih se želio/la baviti u svom životu;
- Kako uraditi intervju?
- Kako napisati CV?

VREDNOVANJE UČENIKA SA POTEŠKOĆAMA U RAZVOJU

Prema članu 7. Pravilnika o praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika za osnovne i srednje škole u Kantonu Sarajevo, „Službene novine Kantona Sarajevo br. 24/18 kod učenika s teškoćama u razvoju treba vrednovati i njegov odnos prema radu i postavljenim zadacima, te odgojnim vrijednostima. Načine, postupke i kriterije vrednovanja učenika s teškoćama u razvoju, koji savladavaju nastavne sadržaje po individualno-edukacionim i individualiziranim programima, uključujući i vladanje, nastavnici trebaju prilagoditi mogućnostima i sposobnostima učenika.

Vrednovanje treba usmjeriti na poticanje učenika na aktivno učešće u nastavi i vannastavnim aktivnostima, razvijati njegovo samopouzdanje i osjećaj napredovanja kako bi kvalitetno iskoristio očuvane sposobnosti i razvio nove. Načini i postupci vrednovanja trebaju biti u skladu s preporukama stručnoga tima za pojedino područje, primjereni stepenu i vrsti poteškoće, te jasni svim učesnicima u procesu vrednovanja. Nivo razvijenosti postignuća učenika treba provjeravati načinom u kojem se najbolje može izraziti. Ako učenik ima izražene teškoće u glasovno-govornoj komunikaciji, omogućava mu se pismena provjera, a ako učenik ima izražene poteškoće u pisanom izražavanju, omogućava mu se usmena provjera u dogovoru s odjeljenjskim vijećem. Elementi ocjenjivanja iz ovog člana će biti regulisani posebnim podzakonskim aktima.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA ZA REALIZACIJU PROGRAMA

Nastavu iz predmeta Društvo/Kultura/Religija **od I do IV razreda osnovne škole** mogu izvoditi nastavnici/ce razredne nastave.

Nastavu iz predmeta Društvo/Kultura/Religija a **od V do IX razreda osnovne škole** mogu izvoditi nastavnici koji su završili fakultet **humanističkih i društvenih nauka i to:**

1. Filozofski fakultet (Odsjek za filozofiju, Odsjek za sociologiju, Odsjek za historiju) nastavničko usmjerenje
2. Fakultet političkih nauka –nastavničko usmjerenje
3. Teološki fakulteti – nastavničko usmjerenje, te
4. Akademiju likovnih umjetnosti-(studijski program nastavničkog usmjerenja)

PREPORUKA:

KOMISIJE ZA PRIJEM RADNIKA O OSNOVNE ŠKOLE KANTONA SARAJEVO TREBAJU VODITI RAČUNA O STEČENOM RADNOM PRAVU I POŠTOVATI NPP IZ 2011. KOJIM JE DEFINIRAN PROFIL KADRA KOJI ĆE REALIZIRATI NASTAVU IZ PREDMETA DRUŠTVO/KULTURA/RELIGIJA.

PRI PRIJEMU NOVIH ZAPOSLENIKA KOJI NEMAJU DEFINIRAN RADNO-PRAVNI STATUS ZA PERIOD OD ŠKOLSKE 2018/2019. GODINE POŠTOVATI GORE DEFINIRANI PROFIL I STRUČNU SPREMU NASTAVNIKA ZA REALIZACIJU PROGRAMA.

Profil kadra koji će realizirati nastavu iz predmeta Društvo/Kultura/Religija od prvog do petog razreda je:

1. nastavnici razredne nastave koji imaju uslove za realiziranje razredne nastave od prvog do petog razreda škole
2. pored nastavnika iz tačke 1., u petom razredu škole nastavu mogu realizirati nastavnici sa završenim nastavničkim fakultetom društvenog smjera i nastavnici koji posjeduju zvanje:
 - Bakalaureat/Bachelor likovne umjetnosti (nastavničko usmjerenje) sa ostvarenih najmanje 240 (E)CTS studijskih bodova odnosno Magistar likovne umjetnosti (nastavničko usmjerenje);
 - Prof. likovne umjetnosti po predbolonjskom sistemu studija najmanje (VSS-univerzitetska diploma VII stepen).

Profil kadra koji će realizirati nastavu iz predmeta Društvo/Kultura/Religija u šestom i sedmom razredu je:

1. nastavnici koji imaju uslove za realiziranje nastave iz predmeta Kultura življenja

2. nastavnici sa završenim nastavničkim fakultetom društvenog smjera i nastavnici koji posjeduju zvanje:
 - Bakalaureat/Bachelor likovne umjetnosti (nastavničko usmjerenje) sa ostvarenih najmanje 240 (E)CTS studijskih bodova odnosno Magistar likovne umjetnosti (nastavničko usmjerenje);
 - Prof. likovne umjetnosti po predbolonjskom sistemu studija najmanje (VSS-univerzitetskadiploma VII stepen).

Profil kadra koji će realizirati nastavu iz predmeta Društvo/Kultura/Religija u osmom i devetom razredu je:

1. nastavnici sa završenim nastavničkim fakultetom društvenog smjera
2. nastavnici sa završenim ostalim fakultetima društvenog smjera, uz položenu pedagoško-psihološku grupu predmeta i nastavnici koji posjeduju zvanje:
 - Bakalaureat/Bachelor likovne umjetnosti (nastavničko usmjerenje) sa ostvarenih najmanje 240 (E)CTS studijskih bodova odnosno Magistar likovne umjetnosti (nastavničko usmjerenje);
 - Prof. likovne umjetnosti po predbolonjskom sistemu studija najmanje (VSS-univerzitetskadiploma VII stepen).